

Київський університет імені Бориса Грінченка

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра фінансів, менеджменту та економіки

Зеліско І.М., Яковенко І.В.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

6.030508 «Фінанси і кредит»

(шифр і назва напрямку підготовки)

інститут, факультет, відділення

Інститут суспільства

(назва інституту, факультету, відділення)

2015

УДК 378:[336+336.77]

ББК 74р30-226.4:65.26+65.262.2я7-7

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту суспільства
Київського університету імені Бориса Грінченка
(*Протокол № 6 від 17.01.2015 р.*)

Зеліско І.М., Яковенко І.В. Програма виробничої практики (3 курс) / І.М. Зеліско, І.В. Яковенко.- К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015.- 27 с.

УДК 378:[336+336.77]

ББК 74р30-226.4:65.26+65.262.2я7-7

© **Зеліско І.М., Яковенко І.В.** , 2015р.
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015 р.

ЗМІСТ

1.	Опис виробничої практики	4 ст.
2.	Мета та завдання виробничої практики	5 ст.
3.	Організація проходження виробничої практики	7 ст.
4.	Програма виробничої практики	10 ст.
5.	Структура виробничої практики	15 ст.
6.	Самостійна робота	16 ст.
7.	Зміст завдань виробничої практики	17 ст.
8.	Індивідуальні завдання	18 ст.
9.	Навчально-методична карта дисципліни «Виробнича практика»	21 ст.
10.	Методи навчання	22 ст.
11.	Методи контролю	22 ст.
12.	Методичне забезпечення	23 ст.
12.	Вимоги до звіту про виробничу практику	24 ст.
13.	Рекомендована література	26 ст.
14.	Додатки	30 ст.

1. Опис виробничої практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4, 5	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»	Варіативна частина циклу «Практика»
	Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»	
Модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Рік підготовки 3-й
Змістових модулів – 3		Семестр 6-й
Індивідуальні завдання: орієнтовна тематика індивідуальних завдань наведена в п. 8		
Загальна кількість годин – 162		
Кількість тижнів – 3.		Практичні 18 год.
		Самостійна робота 144 год.
		Індивідуальні завдання – під час практики і самостійної роботи
		Вид контролю залік (2 год.)

2. Мета та завдання виробничої практики

Програма виробничої практики є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою фінансів, менеджменту та економіки Інституту суспільства відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України «Про перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.)

Загальні положення та вимоги щодо проведення виробничої практики студентів за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» викладені у програмі, розробленій відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 8 квітня 1993 р. № 93 і «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 р. №161.

Навчальним планом підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» передбачено проходження студентами 3 курсу виробничої практики протягом 6 семестру тривалістю 3 тижнів. Виробнича практика є необхідною складовою закріплення та поглиблення теоретичних знань, набуття фахових компетенцій з організації фінансової роботи, формування у студентів професійних умінь і навичок прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних умовах функціонування підприємств (установ, організацій).

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета виробничої практики – закріплення та поліпшення теоретичних знань, отриманих ними при вивченні професійно орієнтованих дисциплін і дисциплін транспортної галузі, придбання професійного практичного досвіду, необхідного для майбутньої роботи, набуття і розвиток навичок самостійного вирішення окремих питань при розробці фінансових планів підприємства, а також техніко-економічного аналізу в конкурентних умовах функціонування ринкової економіки.

Основними завданнями виробничої практики як провідної ланки професійної підготовки фахівця є:

- в вивчення організації правової діяльності установ і підприємств, де студенти проходять практику;
- закріплення та поглиблення теоретичних знань завдяки вивченню досвіду роботи фінансових організацій, де студенти проходять практику;
- набуття необхідних навичок і освоєння методів складання фінансових планів;
- засвоєння методів і способів нарахування податків, зборів, соціальних внесків, процедури сплати та контролю за податковими платежами;
- участь у підготовці матеріалів студентами, спільно з фахівцями фінансових і податкових служб, відповідно до функцій підрозділів, де студенти перебувають на практиці.

У результаті проходження виробничої практики студенти повинні знати:

- організаційну та управлінську структури закладів і установ;
- специфіку роботи фінансових підрозділів та роль фінансиста на виробництві, його обов'язки та функції;

- законодавчу і нормативну бази, що регулюють діяльність даних структурних підрозділів;
 - особливості та закономірності, що виникають у сфері фінансових відносин держави, господарств і населення, а також шляхи їх застосування у практичній діяльності;
 - цілі, завдання, зміст і специфіку фінансової роботи підприємств різних форм власності, виду діяльності та галузевої приналежності;
 - форми і методи організації фінансових відносин, здійснення розрахунків, оподаткування, кредитування, страхування та інвестування підприємств;
 - порядок складання та затвердження основних фінансових документів підприємств;
 - особливості складання кошторисів (фінансових планів) та фінансової звітності, що є характерними для даного закладу;
- вміти:
- проводити аналіз фінансової діяльності закладів та установ;
 - застосовувати показники статистичної та фінансової звітності щодо прийняття фінансових рішень;
 - складати розрахункові документи, податкові декларації, кошториси, бюджети, фінансові плани та прогнози;
 - здійснювати контроль за системою оподаткування підприємств та установ;
 - розробляти фінансові плани;
 - прогнозувати видатки і відрахування;
 - здійснювати фінансовий контроль за відносинами підприємства з комерційними банками щодо відкриття рахунків, їх розрахунково-касового обслуговування, відкриття депозитів та отримання кредитів;
 - розраховувати показники фінансового стану підприємств і здійснювати їх оцінку; планувати роботу і проводити конкретні заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємств;
 - узагальнювати знання та навички, набуті під час проходження практики;
 - застосовувати сучасні інформаційні та комп'ютерні технології.

До керівництва практикою студентів залучаються і призначаються досвідчені викладачі випускової кафедри фінансів, менеджменту та економіки Інституту суспільства, які викладають професійно-орієнтовані дисципліни. Від організації, що є базою практики, наказом директора призначається керівник з-поміж найдосвідченіших фахівців, здатних реалізовувати сучасні підходи до розв'язання проблем ринкової системи господарювання.

Контроль за виконанням студентами вимог до практики відбувається у двох формах: поточний і підсумковий. Поточний контроль здійснюється спеціально призначеним кафедрою керівником практики. Під час поточного контролю перевіряється: своєчасність заповнення щоденника, графік виконання програми практики та індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль здійснюється після завершення практики, коли проводиться диференційований залік у формі усного захисту звіту з практики на основі наданого студентом письмового звіту і усної доповіді щодо теоретичної та практичної частини його роботи. Робочою програмою практики передбачено, що захист звітів про практику відбуватиметься в два етапи: на території бази практики та на кафедрі фінансів, менеджменту та економіки.

3. Організація проходження виробничої практики

Бази практики

Виробнича практика для студентів 3 курсу напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» проводиться на підприємствах (організаціях, установах) виробничої та невиробничої сфер різних організаційно-правових форм та форм власності, що є юридичними особами, в державних установах, органах місцевого самоврядування, фінансових установах (податкові інспекції, комерційні банки, страхові компанії) .

Місця і бази практики визначаються договорами, що укладаються університетом з підприємствами (організаціями), умовами контрактів, заявками підприємств, організацій, власним вибором місця практики студентами. За відсутності договору на проведення практики студент може проходити практику в установі, якщо університетом буде отримано лист з проханням направити його саме в цю установу в терміни практики. Приклад оформлення листа-заявки наведено в додатку А.

При підготовці студентів за цільовими угодами з підприємствами (організаціями), в них передбачаються бази практики. У тих випадках, коли підготовка студентів здійснюється за заявами фізичних осіб, бази практики забезпечуються Інститутом або самими особами, що визначено умовами договору.

Організація та керівництво практикою

Відповідальність за організацію і проведення практики несе кафедра фінансів, менеджменту та економіки, а також посадові особи, що відповідають за проведення практики і призначені керівництвом Університету та Інституту.

Загальне організаційне керівництво практикою здійснює кафедра фінансів, менеджменту та економіки, а безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою кожного студента - керівник практики від університету, призначений кафедрою і затверджений Інститутом.

Перед початком практики кафедра фінансів, менеджменту та економіки проводить організаційні збори, де студенти ознайомлюються з керівниками практики від університету, їм пояснюють мету і завдання практики, загальні питання стосовно її проведення; оголошується тривалість практики, терміни і порядок складання звітів; проводиться інструктаж з охорони праці та техніки безпеки.

Завідувач кафедри фінансів, менеджменту та економіки і викладач, відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою студентів і контроль за її проведенням;
- організують на кафедрі практику студентів відповідно до положення про практику;
- призначають керівників практики студентів;
- забезпечують студентів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори студентів перед початком практики;
- організовують прийом і захист звітів про практику;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки
- організують на кафедрі збереження звітів і щоденників студентів з практики.
- здійснюють контроль виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку на базі практики;
- забезпечують методичне керівництво роботою студентів щодо написання звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевіряють звіти і щоденники студентів після завершення практики, складають відгуки про їх роботу;

- готують і проводять підсумкову конференцію студентів після закінчення практики;

- подають завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення проведення практики студентів.

На базі практики призначається також керівник від підприємства (організації, установи)

Керівник від бази практики:

- проводить інструктаж з техніки безпеки;
- знайомить із розташуванням підрозділів;
- контролює дотримання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- керує роботою студентів з метою своєчасного та повного виконання програми практики;
- консультує студентів з питань програми практики та надає допомогу в одержанні необхідної інформації.

Обов'язки студентів під час проходження практики

Під час проходження практики студенти зобов'язані:

- прийняти участь в організаційних заходах перед початком практики, одержати необхідну документацію з проходження практики, індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку, вимог трудового законодавства, передбачених для працівників бази практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від університету, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- у повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від університету;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу (Додаток Б);
- написати, оформити та захистити звіт про проходження практики (Додаток В).

Проведення виробничої практики

Під час виробничої практики студенту - практиканту надається робоче місце і створюються нормальні побутові умови. В своїй роботі студент зобов'язаний керуватися програмою практики, дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку і техніки безпеки. Студент-практикант має надавати посильну допомогу підприємству в проведенні фінансового аналізу, складанню планових фінансових документів, розробці і здійсненню організаційно-економічних заходів щодо покращення господарської діяльності.

Під час проходження виробничої практики студенти закріплюють одержані теоретичні знання з фінансової та економічної роботи підприємства, зокрема: формування, розподіл та використання грошових надходжень і прибутку; фінансування і кредитування господарської діяльності та капітальних вкладень, складання фінансового плану. Вивчають економіку і фінанси підприємств відповідної форми власності, тенденції розвитку фінансової і економічної діяльності підприємства. В період проходження виробничої практики здійснюється збір необхідних звітних даних для написання звіту про проходження практики, здійснення наукових досліджень.

Форми і методи контролю

На кафедрі під час проходження практики студентами використовується система поточного та підсумкового контролю виконання окремих розділів та усієї програми практики. Робота студентів контролюється керівниками практики від бази практики та університету.

Керівники проводять контроль за відвідуванням студентами баз практики, дотриманням ними режиму роботи, а також проходження практики підтверджується підписом керівника практики від підприємства(організації, установи) щоденно. Перевіряються поточні записи із виконаних питань програми, а також підсумковий звіт з практики.

4. Програма виробничої практики

Змістовий модуль 1. Організація проходження виробничої практики.

1. Установча конференція.

Ознайомлення з метою і завданнями практики. Знайомство з керівниками практики. Отримання методичних рекомендацій та індивідуальних завдань.

2. Ознайомлення з базою практики.

Основними базовими об'єктами науково-дослідної практики є наукові аналітичні підрозділи підприємств, установ, організацій, відомств, тощо, які проводять науково-дослідні роботи чи здійснюють розробки та мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики студентів.

Змістовий модуль 2. Організація фінансової роботи на підприємстві (в установі, організації).

3. Характеристика підприємства як суб'єкта господарювання.

1. Напрями і види діяльності підприємства.
2. Нормативно-законодавча база функціонування підприємства.

4. Управління підприємством (організацією).

1. Структура управління підприємством, засоби оргтехніки, щовикористовуються в автоматизованій системі управління (АСУП), її економічна ефективність.

2. Трудовий колектив, аналіз його структури, чисельності, його участь в управлінні підприємством.

Суб'єкти господарювання всіх форм власності

Організаційно-економічна характеристика підприємства:

- організаційна структура суб'єкта господарювання;
- мета діяльності, види діяльності та їх частку у загальному обсязі;
- характеристика виробничого процесу, методи його організації;
- основні економічні показники діяльності суб'єкта господарювання;
- аналіз галузевих статистичних звітів.

Банківські установи

Організаційно-економічна характеристика банківської установи:

- організаційна структура установи;
- мета діяльності, види діяльності установи та їх частку у загальному обсязі;
- основні економічні і фінансові показники діяльності установи;
- аналіз галузевих статистичних звітів.

Страхові компанії

Організаційно-економічна характеристика компанії:

- організаційна структура компанії;
- мета діяльності, види діяльності та їх частку в загальному обсязі;
- основні економічні і фінансові показники діяльності компанії;
- аналіз галузевих статистичних звітів.

Державні установи та організації

1. Організаційно-економічна характеристика установи (організації):

- організаційна структура установи (організації);
- мета діяльності, види діяльності та їх частку у загальному обсязі;

- характеристика виробничого процесу, методи його організації;
- основні економічні і фінансові показники діяльності установи (організації);
- аналіз галузевих статистичних звітів.
- 2. Організація праці працівників в державній установи (організації):
- принципи формування складу працівників апарату управління;
- категорії працівників, які представляють кадри апарату управління;
- види діяльності та зміст управлінської праці;
- організація робочого місця і створення відповідних умов праці;
- організація діловодства.

5. Основні виробничі фонди (ОВФ) і потужності підприємства.

1. Склад і структура ОВФ.
2. Просте і розширене відтворення ОВФ. Вплив технічного переозброєння і реконструкції на інтенсифікацію виробництва.
3. Знос і амортизація основних засобів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.
4. Сутність і склад капітальних вкладень, джерела фінансування.

6. Оборотні засоби.

1. Склад і структура оборотних фондів і фондів обігу, джерела їх формування.
2. Методика визначення нормованих оборотних засобів.
3. Показники стану та ефективності використання оборотних засобів.

7. Формування і розподіл прибутку.

1. Загальний прибуток підприємства і його склад.
2. Прибуток від реалізації продукції, фактори, які впливають на формування прибутку.
3. Формування чистого прибутку і його використання.

8. Організація заробітної плати.

1. Тарифна система, її застосування в сучасних умовах.
2. Форми і системи оплати праці.
3. Діюча система стимулювання і преміювання.

9. Аналіз витрат підприємства.

1. Основні показники собівартості.
2. Визначення основних чинників, що впливають на динаміку собівартості продукції.

10. Організація грошових розрахунків підприємства.

1. Форми безготівкових розрахунків.
2. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві та сфера їх застосування.
3. Розрахунково-платіжна дисципліна.

11. Грошові надходження підприємства.

1. Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) і надходження від іншої реалізації.
2. Надходження від інших видів діяльності.

12. Баланс підприємства.

1. Структура балансу.
2. Активи, їхні джерела.
3. Пасиви, їхня характеристика.

13. Оподаткування підприємства.

ін.).

2. Обов'язкові відрахування підприємства.

14. Кредитування підприємства.

1. Форми кредитів, що використовуються в господарській діяльності підприємства.

2. Визначення потреби підприємства в кредитах; порядок отримання та погашення кредитів.

15. Фінансове планування на підприємствах.

1. Зміст і задачі фінансового планування. Методи фінансового планування.

2. Стратегічне, тактичне і оперативне планування.

3. Фінансовий план як складова бізнес-плану.

Суб'єкти господарювання всіх форм власності

1. Аналіз виробничих запасів ресурсів підприємства та джерел фінансування:

- аналіз забезпеченості персоналом та використання робочого часу;
- аналіз основних активів підприємства;
- аналіз оборотних активів підприємства;
- аналіз джерел фінансування підприємства.

2. Аналіз фінансових результатів та рентабельності діяльності підприємства:

- аналіз витрат на виробництво, собівартості виробництва і реалізації продукції;
- методика розрахунку „точки беззбитковості” діяльності підприємства;
- оцінка фінансових результатів діяльності підприємства;
- аналіз відносних показників прибутковості діяльності підприємства.

Банківські установи

1. Аналіз активів банківської установи:

- аналіз динаміки та структури активів;
- продуктивні і непродуктивні активи;
- частка та структура робочих активів;
- частка та динаміка капіталізованих активів.

2. Аналіз пасивів банківської установи:

- склад, структура та динаміка зобов'язань;
- склад, структура та динаміка власного капіталу.

3. Аналіз фінансових результатів і рентабельності банку:

- аналіз доходів і витрат банку;
- аналіз банківського прибутку;
- методика розрахунку „точки беззбитковості” роботи банку;
- аналіз відносних показників прибутковості роботи банку.

Страхові компанії

1. Страхові премії та страхові виплати:

- динаміка страхових платежів
- динаміка та структура валових страхових премій;
- динаміка та структура чистих страхових премій витрати на перестраховування;
- виплати компенсовані перестраховиками;
- страхові виплати за видами страхування;
- рівень та структура валових страхових виплат;
- рівень та структура чистих страхових виплат.

2. Активи страхової компанії та сформовані страхові резерви:
 - обсяги та динаміка активів страхової компанії;
 - аналіз сформованих страхових резервів;
 - розміщення страхових резервів, аналіз інвестиційної діяльності страхової організації;
 - показники, які характеризують загальні фінансові результати діяльності.
3. Аналіз результатів фінансової діяльності страхової компанії:
 - аналіз доходів страхової компанії;
 - аналіз прибутку страхової компанії;
 - аналіз рентабельності страхової компанії.

Державні установи та організації

1. Оцінка фінансового забезпечення державної установи (організації):
 - аналіз майна та джерел його формування;
 - аналіз кошторису витрат державної установи;
 - аналіз державних закупівель державної установи.
2. Ефективність роботи відділу або установи (організації):
 - шляхи покращення взаємодії державних установ;
 - методи визначення ефективності роботи відділу або установи (організації);
 - аналіз розміру надходження коштів до державного бюджету;
 - покращення показників роботи установи (організації);
 - акумуляція фінансових ресурсів держави.

Змістовий модуль 3. Підготовка документів та оформлення звіту про проходження виробничої практики.

6. Узагальнення виявлених проблем на об'єкті обстеження і визначення напрямків їх вирішення.

Узагальнення зібраного матеріалу на основі виконаного аналізу та виявлення недоліків у фінансовій діяльності даних фінансових інститутів і розробка пропозицій по усуненню цих недоліків з метою фінансового оздоровлення підприємства, регіону та України в цілому.

Суб'єкти господарювання всіх форм власності

Шляхи покращення економічних і фінансових результатів діяльності суб'єкта с господарювання:

- заходи оптимізації організаційної структури;
- обґрунтування розширення видів діяльності суб'єкта господарювання;
- покращення виробничого процесу;
- подолання галузевих диспропорцій;
- покращення забезпечення виробничими ресурсами суб'єкта господарювання;
- шляхи зменшення витрат та покращення фінансових результатів діяльності підприємства;
- природоохоронні заходи на підприємстві та пропозиції щодо зменшення негативного впливу на природне середовище.

Банківські установи

Шляхи покращення результатів діяльності банківської установи.

- заходи оптимізації організаційної структури банківської установи;
- обґрунтування розширення видів діяльності банківської установи;

- шляхи зменшення витрат та покращення фінансових результатів діяльності банківської установи.

Страхові компанії

Шляхи покращення результатів діяльності страхової компанії:

- заходи оптимізації організаційної структури;
- обґрунтування розширення видів діяльності страхової компанії;
- покращення організації діяльності;
- шляхи зменшення витрат та покращення фінансових результатів діяльності страхової компанії.

Державні установи та організації

Шляхи покращення результатів діяльності установи (організації):

- заходи оптимізації організаційної структури;
- обґрунтування розширення видів діяльності установи (організації)
- шляхи покращення організації діяльності.

7. Оформлення документації практики.

Щоденник науково-дослідної практики. Звіт про проходження науково-дослідної практики.

8. Підсумкова звітна конференція.

Доповідь студента-практиканта на підсумковій звітній конференції з повідомленням про результати наукових досліджень і особисту участь у них, презентація результатів проходження практики, обмін щодо особливостей проходження практики на різних базах практики та особливими враженнями щодо набуття практичного досвіду.

5. Структура виробничої практики

№ з/п	Назви видів роботи і завдань практики	Кількість годин		
		Усього	Прак.	С.р.
Змістовий модуль 1. Організація проходження виробничої практики.				
1.	Установча конференція	6	1	5
2.	Ознайомлення з базою практики	6	1	5
	Разом	12	2	10
Змістовий модуль 2. Організація фінансової роботи на підприємстві (в установі, організації).				
3.	Характеристика підприємства як суб'єкта господарювання	6	1	5
4.	Управління підприємством (організацією)	6	1	5
5.	Основні виробничі фонди (ОВФ) і потужності підприємства	11	1	10
6.	Оборотні засоби	11	1	10
7.	Формування і розподіл прибутку	11	1	10
8.	Організація заробітної плати	11	1	10
9.	Аналіз витрат підприємства	11	1	10
10.	Організація грошових розрахунків підприємства	11	1	10
11.	Грошові надходження підприємства	11	1	10
12.	Баланс підприємства	11	1	10
13.	Оподаткування підприємства	11	1	10
14.	Кредитування підприємства	11	1	10
15.	Фінансове планування на підприємствах	11	1	10
	Разом	133	13	120
Змістовий модуль 3. Підготовка документів та оформлення звіту про проходження виробничої практики.				
16.	Узагальнення виявлених проблем на об'єкті обстеження і визначення напрямків їх вирішення.	11	1	10
17.	Оформлення документації практики.	3	1	2
18.	Підсумкова звітна конференція.	3	1	2
	Разом	17	3	14
	Разом за навчальним планом	162	18	144

6. Самостійна робота

№ з/п	Назви видів роботи і завдань практики	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1. Організація проходження виробничої практики.			
1.	Установча конференція	5	1
2.	Ознайомлення з базою практики	5	1
	Разом	10	2
Змістовий модуль 2. Організація фінансової роботи на підприємстві (в установі, організації).			
3.	Характеристика підприємства як суб'єкта господарювання	5	1
4.	Управління підприємством (організацією)	5	1
5.	Основні виробничі фонди (ОВФ) і потужності підприємства	10	1
6.	Оборотні засоби	10	1
7.	Формування і розподіл прибутку	10	1
8.	Організація заробітної плати	10	1
9.	Аналіз витрат підприємства	10	1
10.	Організація грошових розрахунків підприємства	10	1
11.	Грошові надходження підприємства	10	1
12.	Баланс підприємства	10	1
13.	Оподаткування підприємства	10	1
14.	Кредитування підприємства	10	1
15.	Фінансове планування на підприємствах	10	1
	Разом	120	13
Змістовий модуль 3. Підготовка документів та оформлення звіту про проходження виробничої практики.			
16.	Узагальнення виявлених проблем на об'єкті обстеження і визначення напрямків їх вирішення.	10	3
17.	Оформлення документації практики.	2	1
18.	Підсумкова звітна конференція.	2	1
	Разом	14	5
	Разом за навчальним планом	144	20

7. Зміст завдань виробничої практики

Зміст виробничої практики з фаху передбачає надання студентам завдань щодо вивчення досвіду роботи установ фінансового профілю і фінансових підрозділів підприємств, установ та організацій, набуття навичок самостійної роботи з урахуванням робочого часу студента-спеціаліста.

Змістом виробничої практики є:

- знайомство з підприємством, як первинною ланкою господарювання, суттю його підприємницької діяльності;
- ознайомлення з діючими наказами, інструкціями, нормативно-довідковою інформацією, формами плану і звітності, послідовністю і термінами їх розробки;
- вивчення організації праці, форм і систем оплати праці, стимулювання, планування праці і заробітної плати на підприємстві в умовах ринкових відносин;
- з'ясування існуючої на підприємстві системи планів, методів, показників планування, використання економіко-математичних методів і обчислювальної техніки при розробці та аналізі планів;
- аналіз фінансових результатів роботи: витрати, доходи, прибуток;
- основні шляхи підвищення ефективності роботи підприємства;
- оволодіння методами оцінки фінансового стану підприємства, фінансового планування, розробки заходів щодо поліпшення економіко-фінансової діяльності;
- набуття навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, формування фінансового результату, впливу оподаткування на величину прибутку, визначення потреби в обігових коштах.

Обсяг та зміст завдання, що належить виконувати студенту, встановлюється керівником практики від вищого навчального закладу відповідно до змісту Програми практики і календарного плану проходження практики.

Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” за напрямом підготовки 6.03050508 “Фінанси і кредит” передбачено такий вибір баз та місць виробничої практики з фаху:

1. Фінансові підрозділи підприємств, установ та організацій.
2. Страхові компанії.
3. Інвестиційні компанії та інвестиційні фонди.
4. Фінансові підрозділи бюджетних установ.
5. Місцеві фінансові органи.
6. Державні установи та організації (територіальні підрозділи Державної податкової служби України, територіальні підрозділи Державної казначейської служби України, територіальні підрозділи державних цільових фондів).

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності бакалавра, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Виробнича практика» – це вид науково-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

✓ науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **30 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 8.1. і 8.2.

Таблиця 8.1.

Критерії оцінювання ІНДЗ		
№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4
2.	Складання плану реферату	3
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	12
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	5
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом		30

Таблиця 8.2.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	20-27	Добре
Середній	11-19	Задовільно
Низький	0-10	Незадовільно

Завдання на аналітичну практику кожен студент отримує індивідуально від керівника практики університету з урахуванням особливостей виробничо-господарської діяльності бази практики.

Перелік індивідуальних завдань.

1. Дайте сутнісно-змістову характеристику нормативно-законодавчої бази функціонування підприємства.
2. Проаналізуйте відносини і зв'язки, що складаються між підприємством і його постачальниками та споживачами.
3. Проаналізуйте організаційну структуру управління підприємством, засоби оргтехніки, що використовуються в системі управління, визначте їхню економічну ефективність.
4. Дайте характеристику ресурсного забезпечення підприємства.
5. Проаналізуйте різноманітність джерел формування ресурсної бази підприємства.
6. Охарактеризуйте персонал підприємства, його чисельність і структуру, надайте пропозиції щодо вдосконалення системи управління персоналом.
7. З'ясуйте, які шляхи простого й розширеного відтворення основних виробничих засобів використовуються на підприємстві.
8. З'ясуйте стан технічного переозброєння і реконструкції підприємства, проаналізуйте його вплив на інтенсифікацію виробництва.
9. Дайте оцінку основних узагальнюючих показників використання основних засобів підприємства.
10. Проаналізуйте, які фактори впливають на підвищення фондівіддачі та зниження фондоемності на підприємстві.
11. Оцініть склад і структуру майна підприємства.
12. Охарактеризуйте фонди обігу підприємства, джерела їх формування.
13. З'ясуйте склад і структуру оборотних фондів підприємства.
14. Дайте оцінку структури оборотних фондів, методики визначення нормованих оборотних засобів.
15. Охарактеризуйте показники ефективності використання оборотних засобів на підприємстві.
16. Дайте оцінку діючої системи планування на підприємстві.
17. З'ясуйте зміст і методику розробки планів розвитку підприємства.
18. Обґрунтуйте змістовну характеристику планування, як функції управління, наведіть види планів, що складаються на підприємстві.
19. Дайте оцінку стану стратегічного планування на підприємстві.
20. Охарактеризуйте стан тактичного і оперативного планування на підприємстві.
21. З'ясуйте зміст і стан прогнозування на підприємстві.
22. Охарактеризуйте ступінь використання бізнес-планування на підприємстві.
23. З'ясуйте стан діючої системи стимулювання і преміювання на підприємстві.
24. Розкрийте сутність діючих форм і систем оплати праці, їхні особливості та сфери застосування.
25. Визначте і проаналізуйте основні чинники, що впливають на динаміку собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємстві.
26. Дайте оцінку основних показників собівартості продукції (робіт, послуг), їх динаміки за останні два-три роки, пропозиції щодо мобілізації резервів для зниження собівартості.
27. Дайте оцінку стану розрахунково-платіжної дисципліни.
28. Дайте оцінку зовнішнім і внутрішнім грошовим надходженням підприємства.
29. З'ясуйте сутнісно-змістовну характеристику балансу підприємства, його структуру.
30. Дайте характеристику активів балансу підприємства, проаналізуйте відмінності між оборотними і необоротними активами.

31. Дайте особисту оцінку власного капіталу підприємства.
32. Висвітліть види податків, що сплачує підприємство (розрахунки, пільги, терміни оплати).
33. Проаналізуйте стан фінансової дисципліни підприємства.
34. Дайте характеристику стану кредитування підприємства.
35. Проаналізуйте форми кредитів, що використовуються в господарській діяльності підприємства.
36. Дайте оцінку порядку отримання та погашення кредитів.
37. Проаналізуйте діючу систему визначення потреби підприємства в кредитах.
38. Дайте оцінку ліквідності балансу підприємства.
39. Охарактеризуйте фінансовий план підприємства.
40. Охарактеризуйте місцеві податки, що сплачує підприємство.
41. Визначте напрями оптимізації використання чистого прибутку підприємства.
42. Проаналізуйте фінансово-інвестиційну діяльність підприємства.
43. Здійсніть аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.

9. Навчально-методична карта виробничої практики

VI семестр: разом - 162 год., з них: практика – 18 год., самостійна робота – 144 год.

Модулі (назви, бали)	VI семестр																	
	Змістовий модуль 1. Організація проходження виробничої практики. (50 балів)		Змістовий модуль 2. Організація фінансової роботи на підприємстві (в установі, організації) (50 балів)													Змістовий модуль 3. Підготовка документів та оформлення звіту про проходження виробничої практики. (50 балів)		
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Практика (теми, бали)	1. Установча конференція (5 балів)	2. Ознайомлення з базою практики (5 балів)	3. Характеристика підприємства як суб'єкта господарювання (5 балів)	4. Управління підприємством (організацією) (5 балів)	5. Основні виробничі фонди (ОВФ) і потужності підприємства (10 балів)	6. Оборотні засоби (10 балів)	7. Формування і розподіл прибутку (10 балів)	8. Організація заробітної плати (10 балів)	9. Аналіз витрат підприємства (10 балів)	10. Організація грошових розрахунків підприємства (10 балів)	11. Грошові надходження підприємства (10 балів)	12. Баланс підприємства (10 балів)	13. Оподаткування підприємства (10 балів)	14. Кредитування підприємства (10 балів)	15. Фінансове планування на підприємствах (10 балів)	16. Узагальнення виявлених проблем на об'єкті обстеження і визначення напрямків їх вирішення (10 балів)	17. Оформлення документації практики. (5 балів)	18. Підсумкова звітна конференція. (5 балів)
Індивідуальні завдання (бали)	Індивідуальні завдання – 10 балів		Індивідуальні завдання – 10 балів													Індивідуальні завдання – 10 балів		
Самостійна робота	Самостійна робота – 2 балів		Самостійна робота – 13 балів													Самостійна робота – 5 балів		
Підсумковий контроль (вид, бали)	Залік – 100 балів																	

10. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

– Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

– Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

– Семінарські.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з виробничої практики оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на практиці, за виконання індивідуальних завдань, за самостійну роботу. Модульний контроль здійснюється після виконання завдань практики студентами за відповідним змістовим модулем.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю*: реферат, звіт.
- *Комп'ютерного контролю*: тестові програми.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за виконання завдань практики, індивідуальних завдань, самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування бази практики за індивідуальним планом роботи;
- своєчасність виконання навчальних та індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних та індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у виконанні завдань практики.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 9), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Розподіл балів, які отримують студенти**VI семестр**

Поточне тестування та самостійна робота																				Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2										Змістовий модуль 2								100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	Інд.	Сам.	
5	5	5	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	5	30	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	задовільно
60-68	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Виконання завдань виробничої практики забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа тощо).

Під час проходження виробничої практики (навчальної) та самостійної роботи студенти використовують методичні рекомендації з практики, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- Навчальні посібники.
- Робочу програму.
- Збірку групових завдань практики.
- Презентації та ін.

13. Вимоги до звіту про виробничу практику

Студенти складають звіт про проходження виробничої практики на основі зібраного під час практики фактичного матеріалу, здобутих знань та обсягу виконаних робіт відповідно до затвердженної програми.

Звіт виконується, базуючись на зібраних і систематизованих фактичних даних підприємства чи установи.

Структура звіту про проходження виробничої практики:

- титульний аркуш звіту з проходження практики (додаток Е);
- направлення на практику (додаток А);
- щоденник про проходження практики (додаток Б);
- рецензія керівника практики від підприємства (організації, установи) (додаток В);
- відгук керівника від університету (додаток Г);
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (додаток Е).

Титульний аркуш (додаток Е) є першою сторінкою роботи і служить основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для обробки і пошуку документів. Титульний лист необхідно засвідчити печаткою підприємства, що є базою проходження практики студентом.

Направлення на практику (додаток А), видається студенту разом із договором про проходження виробничої практики від університету.

Приклад титульної сторінки **щоденника про проходження практики** подано в додатку Б. Щоденник про проходження практики видається студенту від університету, його форма затверджена у законодавчому порядку.

Зовнішню рецензію на звіт про проходження практики розглянуто на прикладі додатка В.

Відгук (додаток Г) містить критерії оцінювання звіту про проходження виробничої практики. Оцінюється робота керівником практики від кафедри.

Вступ розкриває сутність та значення фінансів суб'єктів господарювання для фінансової системи держави.

Основна частина складається з двох частин: теоретичної та розрахунково-аналітичної. Теоретична частина повинна вміщувати характеристику об'єкта практики, коротку історію розвитку підприємства, характеристику основної продукції, його організаційну структуру, аналіз нормативно-інструктивної бази, що регулює діяльність установи, та викладення методик і пояснень до них, опис особливостей системи збору й обробки фінансово-економічної інформації у державній установі (фінансовій організації). Структура теоретичної частини повинна складатися з двох-трьох пунктів.

Розрахунково-аналітична частина звіту повинна складатися з трьох-чотирьох пунктів і вміщувати заповнені первинні та зведені фінансові документи, таблиці, схеми, відповідні фінансові розрахунки; аналіз та оцінку економічних і фінансових показників діяльності та порядок складання фінансової звітності підприємства.

Студент може посилається на первинні та зведені фінансові документи, нормативно-інструктивні матеріали при викладенні методик, але не допускається у звіті їх прямий переказ.

Висновки містять короткі узагальнення викладеного та оцінку отриманих результатів розрахунково-аналітичної роботи у звіті матеріалу.

Список використаної літератури.

У додатках вміщують матеріал, необхідний для роботи, але включення його до основної частини звіту не є доцільним, наприклад, фінансові, статистичні та податкові документи тощо. Додатки до звіту позначаються великою літерою, у порядку посилання на них у тексті звіту.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок.

Текст роботи має бути виконаний за допомогою комп'ютерної техніки на одній сторінці аркуша білого папера формату А4 (210x297 мм) або написаний чітким розбірливим почерком (без виправлень). За машинописного способу виконання звіт друкують через півтора інтервалу, шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt. Текст слід друкувати, дотримуючись таких розмірів полів: верхнє і нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 15 мм.

На останньому етапі відбувається захист звіту про виробничу практику. Під час захисту студенту необхідно показати здобуті знання і вміння, застосувати їх під час відповіді на питання.

Звіт про проходження виробничої практики повинен бути виконаний і оформлений із дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт, викладених у ДСТУ 3008-95 “Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”.

14. Рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996.- №30. - С.141.
2. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2010. - № 50.- С.189.
3. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2003.- №18.- С.144.
4. Закон України "Про власність" від 7 лютого 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 1. — С. 173—188.
5. Закон України "Про підприємництво" від 7 лютого 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 1. — С. 191—201.
6. Закон України "Про господарські товариства" від 19 вересня 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 2. — С.189—212.
7. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16 квітня 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 1. — С.333—336.
8. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 3. — С.132—136.
9. Закон України "Про заставу" від 2 жовтня 1992 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 4. — С. 55—70.
10. Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні" від 26 січня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 13.
11. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — №18.
12. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня 1996 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 11. — С 177—188.
13. Закон України "Про лізинг" від 16 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 9—10.
14. Закон України "Про систему оподаткування" від 18 лютого 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — №8.
15. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 22 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 29.
16. Закон України "Про податок на додану вартість" від 3 квітня 1997 р. № 168/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 51.
17. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24.
18. Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26 червня 1997 р. № 400/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 37.
19. Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу паперів в Україні" від 10 грудня 1998 р. // Урядовий кур'єр. — 1997. — 12 грудня. — С 6—10.
20. Закон України "Про державну податкову службу в Україні" від 5 лютого 1998 р. № 83/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 29.
21. Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 29.
22. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 46—47.
23. Закон України "Про Рахункову палату Верховної Ради України" від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 43.

24. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 2 березня 2000 р. № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 22.

25. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва" від 19 жовтня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 51—52.

26. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" від 21 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 7.

27. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 17 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — №5—6.

28. Закон України "Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 22 лютого 2001 р. № 2272-III // Офіційний вісник України. — 2001. — № 12.

29. Закон України "Про обов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням" від 18 січня 2001 р. №2 2240-111 // Урядовий кур'єр. - 2001. - №38.

30. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12 липня 2001 р. //Урядовий кур'єр. — 2001. — № 154. — С 6—12.

31. Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" // Урядовий кур'єр. — 2001. — № 84. — С 6—10.

32. Закон України "Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування" від 1 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — №4.

33. Закон України "Про Державний бюджет України на поточний рік" // Урядовий кур'єр. — 2006. — № 29. — С 2—10.

34. Закон України "Про господарський кодекс України" // Голос України. — 2003. — № 49—50.

35. Закон Украины "О налогообложении прибыли предприятий" (с изм. 24 декабря 2002 г. № 349-IV "О внесении изменений в Закон Украины "О налогообложении прибыли предприятий") // Налоги и бухгалтерский учет. — 2003. — 27 января.

36. Закон України "Про іпотеку" // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 183. — С. 1—12.

37. Закон України "Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 154. — С 1—12.

38. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22 травня 2003 р. № 889-IV // Голос України. — 2003. — 22 липня.

39. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 лютого 2006 р. // Урядовий кур'єр. — 2006. — № 37.

40. Указ Президента України "Про Державне казначейство України" від 26 квітня 1995 р. № 335/95 // Діло. — 1995. — №43.

41. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження порядку формування та використання коштів резерву Пенсійного фонду" від 6 травня 2001 р. № 435 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 20.

42. Постанова Кабінету Міністрів України "Про впровадження казначейської системи виконання державного бюджету" від 14 січня 1997 р. № 13 // Зібрання законодавства України. — 1997. — №1. — Ст. 10.

43. Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України від 4 квітня 2003 р. // Урядовий кур'єр.— 2003.— №71.

44. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>

45. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" від 3 липня 1998 р. № 727/98 // Урядовий кур'єр. — 1998. — № 128.
46. Указ Президента України "Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи" від 27 серпня 2000 р. № 1031/2000 .
47. Указ Президента України "Про внесення змін до Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727 "Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів підприємництва" // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — №2.
48. Азаренкова Г. М., Борисенко І. І. Фінанси: практикум. - К.: Знання, 2008.-279с.
49. Білик М.Д., Бабяк Н.Д., Соколова О.Б. Фінанси підприємств: Практикум.-К.: Центр учбової літератури, 2008.-196с.
50. Боди З., Мертон Р. Финансы: Пер. с англ.: Учеб. пособие. - М.:Изд. дом "Вильямс", 2000. – 592 с.
51. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами: Пер. с англ. - М.: Финансы и статистика, 2003.-800с.
52. Василик О.Д., Василик О.О. Теорія фінансів: Підручник.- К.: НІОМ, 2001.- 416 с.
53. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навч. посіб. - К.: КНТ, 2009.-272с.
54. Данілов О. Д., Серебрянський Д. М. Фінанси у запитаннях і відповідях: навч. посіб. - К.: КНТ, 2009.-528с.
55. Заречнев А. М., Малаєва Т. В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навчальний посібник. - Київ: ЦУЛ, 2003.-196с.
56. Зеліско І. М. Фінансові ресурси інтеграційних аграрних формувань в сучасному вимірі: монографія / І. М. Зеліско – К.: ННЦ ІАЕ. – 2012. – 451 с.
57. Зимовець В.В., Зубик С.П. Фінансове посередництво: Навч. посіб. -К.: КНЕУ, 2005.-288с.
58. Історія Європейського Союзу. Електронний ресурс. - Режим доступу:<http://euinfo.tut.su/istoriya.htm>.
59. Карлін М. І. Фінанси України та сусідських держав. - К.: Знання, 2007.-323с.
60. Карлін М.І. Європейська інтеграція / М.І. Карлін.- Луцьк: РВВ «Вежа», 2008.- 759с.
61. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012.-416с.
62. Петленко Ю.В., Рожко О.Д. Місцеві фінанси: Опорний конспект.-К.: Кондор, 2009.-282с.
63. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. - К.: Центр Навчальної Літератури, 2004.- 312с.
64. Савчук В.П. Практическая энциклопедия. Финансовый менеджмент. - 3-е изд. - К.: Companion Group, 2008.-880с.
65. Унінець-Ходаківська В.П., Вихор О.І., Лятамбор О. А. Ринок фінансових послуг: Підручник.-К.: Кондор, 2009.-484с.
66. Філімоненков О.С., Дема Д.І. Фінанси підприємств: Підручник.- К.: Алерта, 2009.-496 с.
67. Фінанси для фінансистів [текст]: підручник. / О. А.Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т. А. Говорушко. - К.: «Центр учбової літератури», 2013.- 612с.
68. Фінанси: курс для фінансистів/ За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Жихор О.Б.-К.: Хай-Тек Прес, 2010.-528с.
69. Фінанси: підручник / за ред. С.І. Юрія, В. М. Федосова. - К.: Знання.-2008.- 611с.
70. Фінанси: курс для фінансистів: Навч. посіб./ За ред. В. І. Оспіщева. - К.: Знання, 2008.-567с.

71. Финансы: Учеб. пособие / Под ред. А.М. Ковалевой. - М.: Финансы и статистика, 2008.- 416с.
72. Фінанси: Навч. посіб. / О. П. Близнюк, Л. І. Лачкова, В. І. Оспішев та ін.; За ред. В.І. Оспіщева. - К.: Знання, 2006.- 366с.
73. European Union Public Finance. - Luxemburg: Office for Official publications of the EC, 2008.- 427p.

ДОДАТКИ**Додаток А****Зразок оформлення листа про проходження практики**
(за індивідуальним рішенням студента)

Директору Інституту суспільства
Линьову К.О.

(прізвище та ініціали студента)

Група _____

Напрямок підготовки _____

Форма навчання _____

Прошу дозволити проходження _____ практики в термін
(вид практики)
з «___» _____ по «___» _____ на базі _____
(повна назва закладу)

Керівник практики від _____
(повна назва бази практики)

(прізвище та ініціали, посада)

Погоджено:

(підпис керівника практики (прізвище та ініціали) від бази практики)
«___» _____
(дата)

(підпис керівника навчального закладу) (прізвище та ініціали)
«___» _____
(дата)

МП

(підпис студента)
«___» _____
(дата)

(Лист надсилається в Інститут на ім'я директора за 1,5-2 місяці до початку практики.)

Додаток Б
Щоденник навчальної практики студента

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СУСПІЛЬСТВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЕКОНОМІКИ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студента _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

курс _____ група _____

Напрямок підготовки «Фінанси і кредит»

Освітньо – кваліфікаційний рівень «бакалавр»

Київ-201__

Студент _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

направляється на _____ практику в

(вид практики)

(назва підприємства)

Термін практики: з _____ по _____ 201__ р.

Керівник практики від університету _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Печатка

Керівник практики від підприємства _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Прибув на підприємство

печатка _____ “ _____ ” _____ 201__ р.

підприємства

(посада, прізвище, ініціали)

(підпис)

Вибув з підприємства

печатка _____ “ _____ ” _____ 201__ р.

підприємства

(посада, прізвище, ініціали)

(підпис)

[illegible]

Додаток В
**Рецензія керівника практики від підприємства(організації,
установи) з оцінкою роботи студента**

РЕЦЕНЗІЯ
на звіт про проходження виробничої практики
студентки 3 курсу групи ФіКб-1-12-4.0д
денної форми навчання
КУ імені Бориса Грінченка
Коваленко Марії Володимирівни

У сучасних умовах ринкових відносин необхідно переорієнтовувати кожне підприємство на повне і першочергове використання якісних чинників економічного зростання. Повинен бути забезпечений перехід до способу ведення господарювання з всесторонньо розвиненими продуктивними силами та виробничими відносинами. Підприємства змушені раціонально й економічно обґрунтовано підходити до планування своєї діяльності, визначення фінансової та виробничої політики, аналізу й оцінки отриманих результатів. Тому особливого значення в реалізації цієї задачі є вивчення студентами підприємницької діяльності, особливостей функціонування підприємств та дотримання ними нормативно-правової бази України.

Звіт складається з вступу, 2 розділів, висновків, списку використаної літератури, який містить не менше 30 джерел та додатків.

У першому розділі надано загальну характеристику підприємства, його виробничу структуру; подана характеристика основної продукції та детально описані функції підрозділів ТОВ “Вектор”.

В аналітичній частині звіту про проходження практики наведено загальну характеристику фінансово-господарської діяльності ТОВ “Вектор”, проаналізовано фінансовий стан підприємства, вказані особливості оподаткування АТ “Вектор”.

Звіт відповідає всім нормативним вимогам, що висуваються до змісту та оформлення звіту про проходження виробничої практики та може бути рекомендований до захисту.

“ _____ ” _____ 201__ р.

Рецензент:

Посада, науковий ступінь, вчене звання Підпис Ініціали, прізвище

Підпис _____

печатка

Додаток Г

Відгук керівника практики від університету про роботу студента

“ _____ ” _____ 201__ р.

Підпис _____

Додаток Д

Зразок оформлення першої сторінки звіту про проходження практики

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СУСПІЛЬСТВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЕКОНОМІКИ

ЗВІТ

про проходження _____ практики
(вид практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

групи _____

Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Освітньо – кваліфікаційний рівень «бакалавр»

База практики _____

(повна назва)

Керівник практики від бази практики _____

(посада, прізвище, ініціали)

Керівник практики від університету _____

(посада, прізвище, ініціали)

Звіт захищений з оцінкою _____ (підпис керівника практики
від університету)

«__» _____ 201_ р.

Додаток Е
Показники оцінки фінансового стану підприємства

Таблиця 1

Показники оцінки майнового стану

Показники та коефіцієнти оцінки	2012р.	2013р.	2014р.	2014р. до 2012р.
Сума всіх господарських коштів в розпорядженні підприємства				
Питома вага активної частини основних засобів				
Коефіцієнт зносу основних засобів				
Коефіцієнт оновлення основних засобів				
Коефіцієнт вибуття основних засобів				

Таблиця 2

Показники оцінки ліквідності і платоспроможності

Показники та коефіцієнти оцінки	2012р.	2013р.	2014р.	2014р. до 2012р.
Маневреність грошових коштів				
Коефіцієнт покриття загальний				
Коефіцієнт покриття проміжний				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможність)				
Частка запасів в оборотних активах				
Частка оборотних коштів в активах				
Частка власних оборотних коштів в покритті запасів				

Таблиця 3

Показники фінансової стійкості і стабільності

Показники та коефіцієнти оцінки	2012	2013	2014	2014р. до 2012р.
Коефіцієнт автономії				
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу				
Коефіцієнт маневреності власних засобів				
Коефіцієнт фінансової залежності				
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів				
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу				
Коефіцієнт структури залученого капіталу				

Таблиця 4

Показники оцінки рентабельності та прибутковості

Показники та коефіцієнти оцінки	2012р.	2013р.	2014р.	2014р. до 2012р.
Рентабельність основної діяльності				
Рентабельність продажу				
Рентабельність власного капіталу				
Період окупності власного капіталу				
Головний показник прибутковості				
Коефіцієнт прибутковості активів				
Коефіцієнт прибутковості операційної діяльності				

Таблиця 5

Показники ділової активності

Показники та коефіцієнти оцінки	2012р.	2013р.	2014р.	2014р. до 2012р.
Загальне обертання капіталу				
Коефіцієнт обертання оборотних активів				
Коефіцієнт обертання власного капіталу				
Коефіцієнт обертання запасів і витрат				
Коефіцієнт обертання необоротних активів				
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості				
Строк обороту дебіторської заборгованості, днів				
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості				
Строк обороту кредиторської заборгованості, днів				